

L

LECTURA

ART

La felicitat es
pinta a l'oli

SUPLEMENT DOMINICAL DE SEGRE
1 d'abril del 2018
Núm. 1.086

0 1 0 3 6

84370012550301

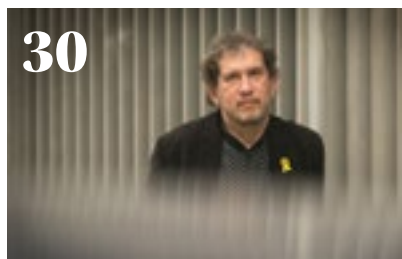
Una altra economia és possible

Històricament, a cada poble pagès hi havia una cooperativa. Això vol dir que les cooperatives són cosa del passat? No! Res més lluny de la realitat. La crisi econòmica les va fer emergir amb força. De fet, des del 2008, quan no deixaven de destruir-se llocs de treball, l'ocupació directa que van generar les cooperatives catalanes va créixer un 18%. N'hem visitat unes quantes de les comarques de Lleida per saber com s'organitzen i quin és el valor afegit d'aquesta economia amb inquietuds socials en què el treballador és, a la vegada, l'amo.

Restaurants, botigues ecològiques, cellers, indústries tèxtils... Una altra economia és possible.

N. 1.036 / 1 D'ABRIL DEL 2018

04. Cooperar per triomfar

REPORTATGE. Les cooperatives demostren que són una opció de futur.

12. Entrevista

ROUS LAVEDA. Aquesta pintora lleidatana ofereix el seu taller com a balneari emocional.

16. Esport

REPORTATGE. La força de l'associació Pibody per aconseguir establir a Lleida l'esport inclusiu.

- 20. CIÈNCIA
- 21. MEMÒRIA DE TINTA
- 22. CREADORS
- 26. ENLLÀ
- 28. SORTIM
- 29. RECEPTA
- 30. ENTREVISTA
- 32. NOTES AL MARGE
- 33. LLIBRES
- 34. MÚSICA
- 35. LA TRIA
- 36. 2.0
- 37. N'APPS I COLS
- 39. BACK TO THE 80'S

22

COMPROMÍS. La cooperativa de consum Lo Fato de Lleida permet als socis comprar aliments de proximitat i ecològics a bon preu.

COOPERATIVES

Quan tothom hi surt guanyant

La cooperativa és una fórmula jurídica sobre la qual volen tabús, esperances, prejudicis, projectes i moltes incògnites. En plena crisi d'un món competitiu guiat per la llei del més fort, les cooperatives han demostrat que són eficients i capaces d'adaptar-se a escenaris diversos i adversos. La clau? Tenir sempre present que el més important són les persones.

Per JBC

En el paisatge inhòspit de la crisi econòmica semblava que l'única fórmula que tenien les empreses per sobreviure era deixar anar llast, acomiadar treballadors. Només a Catalunya es calcula que des del 2008 es van destruir més de

600.000 llocs de treball. En el mateix període les cooperatives catalanes van créixer un 18% en ocupació directa. "El fet que el projecte productiu estigui en mans de tots els treballadors fa que a l'hora de les vaques flaques tothom s'estrenyi el cinturó per salvar la cooperativa i es busquin estratègies col·lectives per no

deixar ningú al carrer", explica Josep Manel Busqueta, membre de la secretaria tècnica de la Taula Territorial Ponent Coopera, destinada a fomentar l'economia social i solidària i la creació de llocs de treball a través de fórmules cooperatives.

En l'imaginari col·lectiu lleidatà és un sistema organitzatiu que es relaciona de manera gairebé exclusiva amb el món agrari. "Són coses de pagesos", pensa molta gent. Certament que a les terres de Lleida la immensa majoria ho són, "i part de la nostra feina és explicar que és un model vàlid per a qualsevol sector econòmic", explica la Sònia Mateos, de la Cuina del Comú, dedicada a l'hostaleria. "El que caracteritza les cooperatives amb relació a una empresa convencional és que el benefici es mesura en benestar", afegeix. "L'objectiu del projecte cooperatiu

PRIMERES PASSES.
Reunió de la taula territorial de Ponent Coopera el passat mes de març a Cal Trepapat de Tàrraga.

no és que l'amo guanyi el màxim de diners en el menor temps possible, sinó garantir, millorar i augmentar els llocs de treball que es generen", raona Busqueta. Aquest canvi de paradigma, sumat a una llei de cooperatives que obliga a l'estalvi i a la reinversió constant, fa que les cooperatives tendeixin a tenir un creixement sostingut i sòlid en lloc de ràpid i efímer. Això els permet, per contra, encarar les situacions adverses amb més solvència.

"El sistema econòmic actual és binari i fins ara només et planteja dues opcions: o ets empresari o ets assalariat", explica l'Anna Maria Capdevila, de la cooperativa Tres Cadires d'Arbeca. "Nosaltres no plantejem una revolució radical per fer un sistema nou, senzillament posem sobre la taula i mirem de tirar endavant alternatives reals i factibles per trencar aquesta lògica". "En una cooperativa tothom és amo i és treballador, de manera que existeix una implicació emocional i un sentiment de pertinença per part de la gent que, en moments de crisi, són imprescindibles per fer un sobreesforç", afegeix la Lúcia Guim, de l'Olivera de Vallbona de la Monges. "Com a treballadora em sento més realitzada perquè tinc una certa capacitat de decisió en la meua feina i tinc la sensació que allò que faig té un sentit: jo sóc qui viu cada dia els problemes propis del meu lloc de treball. Saber que els puc compartir i que jo formaré part d'una solució consensuada entre totes em dóna molta energia".

"Fins ara, moltes de les noves cooperatives són fruit d'una inquietud personal i d'un cert posicionament ideològic per part de la gent que decideix crear-la", confirma l'Anna Maria Capdevila, "i un dels fronts que tenim des de la Taula és trencar aquesta lògica i demostrar que també és una opció molt bona des del punt de vista pràctic: hi ha

INFORMÀTICA

La filosofia col·laborativa del programari lliure

"Era una decisió lògica, si com a informàtics defensem el codi lliure enfront dels models tancats, quan vam decidir anar pel nostre compte la fórmula jurídica que més s'adapta a la nostra manera de pensar era la cooperativa", explica Òscar Ortega, un dels fundadors de B-Tàctic. "Internet va facilitar de manera exponencial la difusió del programari lliure, ja que la connectivitat a nivell internacional ens permetia cooperar de manera eficient per anar millorant el programari, la idea és cooperar en lloc de competir". B-Tàctic és una cooperativa de serveis informàtics de Lleida dedicada a donar suport tècnic a empreses d'arreu del món que utilitzen programari lliure, sobretot en la gestió de correu electrònic i bases de dades de clients.

ajudes fiscals molt importants per a les cooperatives i un teixit de suport cada vegada més sòlid", raona.

"El paper de les cooperatives a mitjà i llarg termini serà determinant per enfortir les economies locals, les quals tendeixen a convertir-se en un espai de resistència i construcció d'alternatives davant d'una globalització cada vegada més salvatge i imprevisible", afegeix Ramon Morell, el qual posa èmfasi

A Catalunya hi ha més de 4.000 cooperatives que donen feina a gairebé 50.000 persones, unes xifres que creixen any rere any

AGRICULTURA

Tancant el cercle de la natura

La darrera i més fructífera fornada de cooperatives vinculades al món agrari de les terres de de Lleida aposten per la qualitat, el respecte al medi ambient i el compromís amb la gent del territori. La Garbiana, de Tarroja de Segarra; L'Olivera, de Vallbona de les Monges, o les Tres Cadires, d'Arbeca, són algunes de les més representatives. “El model cooperatiu ens permet a tots els socis i treballadors ser coresponsables del projecte”, explica Anna Maria Capdevila, de Les Tres Cadires. Cereals, oli, vi de nous, farina, vi escumós, pa o vi blanc són alguns dels productes que cultiven, elaboren i distribueixen. “Constituir-se com a cooperativa no és només una qüestió ideològica, sobretot és fórmula de treball eficient i pràctica”.

LA FEINA BEN FETA. A la cooperativa tèxtil John Fil sempre han cregut que la qualitat era innegociable.

FARJAS

en terrenys com el consum i les finances: “cooperatives tan diverses com Abacus o Coop57 han demostrat que són solvents i que poden esdevenir importants per crear xarxes de serveis a partir de criteris de sostenibilitat i solidaritat”.

“Sobretot durant la crisi s’ha aguditzat el discurs pel qual cadascú és responsable del propi èxit o fracàs, obviant que no tothom té les mateixes oportunitats. S’ha estès la idea que l’emprenedoria individualista i competitiva és l’únic camí de l’èxit sense explicar que en el seu model només poden triomfar quatre i que l’ascensor social està espatllat”, explica Busqueta, “i aquesta lògica ha

duet centenars de milers de persones assalariades a hipotecar-se en aventures empresarials per a les quals no estaven preparats”. Davant d’aquest model, el cooperativisme proposa fer les coses entre tots i totes: “Els socis i treballadors són responsables del futur col·lectiu i han d’aprendre a debatre i a buscar consensos amb la resta per tal de dur el projecte a bon port”.

“Començar no sempre és fàcil. Una vegada has endegat la màquina cooperativa t’adones de la força que tens com a grup i això et dóna molta energia per tirar endavant”, confessa Antonieta Aldabó, directora del Col·legi Sant Jaume.

TÈXTEL

Un model per teixir complicitats

Mentre la majoria de la indústria tèxtil catalana en mans de capital privat va tancar les portes, la cooperativa John Fil de l’Espluga Calba va resistir les moltes crisis del sector perquè “de la mateixa manera que es els beneficis es reinverteixen en el projecte, quan van mal dades també ens podem permetre fer pinya i aguantar el cop”, explica Xavi Vilafranca, dissenyador vinculat a la nova marca de la cooperativa: STJR.

“La qualitat del producte va ser clau perquè el popular presentador Òscar Dalmau s’avingués a dissenyar una col·lecció amb nosaltres, el fet que fos una cooperativa ja li va robar el cor”.

HOSTALERIA

Cuinar, servir, cooperar

Els darrers anys a Catalunya, vinculades als moviments socials i els ateneus llibertaris i de l’esquerra independentista, han anat sorgint petites iniciatives de restauració en forma de cooperativa. Bars i restaurants que esdevenen pols d’atracció per als teixits associatius del poble, el barri o la ciutat. Una de les primeres iniciatives lleidatanes va ser Can Ramon i, actualment, la més activa és la Cuina del Comú, emplaçada a l’Ateneu la Baula de Lleida. Participada per quatre socis (dos a sala i dos a cuina), aposten pels productes de proximitat i tenen sempre punxats mitja dotzena de barrils de cervesa artesana.

CLAUSTRE. Reunió del professorat del col·legi Sant Jaume. Una part important també són membres de la cooperativa.

EDUCACIÓ

Educar en la igualtat, educar en la diversitat

La direcció es van succeir un seguit d'esdeveniments que van posar l'escola en una situació límit: o les treballadores entraven a la cooperativa i assumien el repte de comandar l'escola entre totes, o el projecte entrava en un atzucac legal sense sortida. Només cal respirar l'ambient del claustre de professors per saber que el Sant Jaume va sobreviure exitós al repte.

La majoria d'escoles catalanes són públiques, estan en mans d'empres privades o depenen d'ordes o comunitats religioses. Casos com el del col·legi Sant Jaume de Lleida és un autèntica *rara avis*. Originàriament era un parvulari, el qual va créixer fins a convertir-se en escola i va ser, durant dècades, una cooperativa de només tres sòcies. A finals dels anys noranta va canviar la llei catalana i a nivell de la

AGRICULTURA

La pagesia, el referent tradicional

La cooperativa ha estat la sortida que en diferents moments històrics s'ha imposat per resoldre col·lectivament alguns problemes i reptes vinculats a la pagesia com ara tenir un molí d'oli o comercialitzar la fruita. Durant la Mancomunitat es van impulsar per empoderar els petits propietaris agraris d'arreu del país, mentre

que en els primers anys del franquisme es van reconvertir en sistemes de control social. Als anys noranta del segle passat es van tornar a reivindicar per agrupar esforços en un mercat global cada vegada més competitiu. El sector agrari continua representant més del 90% de les cooperatives lleidatanes.

LEONARD DELSHAMS

FINANCES

Una caixa sincerament compromesa

Considerada una de les entitats financeres més solvents de l'estat, Caixa d'Enginyers és una de les poques caixes que han resistit la crisi sense perdre independència. Creada en el marc del Col·legi d'Enginyers de Barcelona, és de les poques entitats constituïdes legalment com a cooperativa. Darrerament ha viscut protagonisme mediàtic perquè durant la crisi política al voltant de l'1 d'octubre no va veure necessari traslladar la seu fiscal fora del Principat per garantir el capital dels seus socis. Com a entitat no tenen clients. Per obrir un compte corrent s'ha de ser soci, un pas que se solventa amb un únic pagament de sis euros.

